

**Харківський національний медичний університет
Кафедра латинської мови та медичної
термінології**

**«Ars studendi terminologiae medicinali:
лінгвокультурологічний та лінгводидактичний
аспекти вивчення латинської мови та медичної
термінології»**

Матеріали
VI Всеукраїнської студентської науково-практичної
онлайн-конференції
(23 квітня 2025 року)

Харків-2025

Затверджено
Вченою радою ХНМУ.
Протокол № 8 від 24 квітня 2025 р.

ОРГКОМІТЕТ:

М'ясоєдов В. В. – ректор ХНМУ, доктор мед. н., професор, **голова оргкомітету**; *Мирошниченко М. С.* – в.о. проректора з наукової роботи ХНМУ, доктор мед. н., професор; *Маракушин Д. І.* – директор ННІ з підготовки іноземних громадян ХНМУ, доктор мед. н., професор; *Дерев'янченко Н. В.* – завідувач кафедри латинської мови та медичної термінології ХНМУ, канд. філол. н., доцент; *Колісник І. Л.* – завідувач кафедри анатомії людини, клінічної анатомії та оперативної хірургії ХНМУ, доктор мед. н., професор; *Беляєва О. М.* – завідувач кафедри іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією ПДМУ, канд. пед. н., доцент, *Литовська О. В.* – в.о. зав. кафедри латинської мови та медичної термінології ХНМУ, канд. філол. н., доцент; *Колісник М. І.* – ст. викладач кафедри латинської мови та медичної термінології ХНМУ; *Лелюк О. О.* – ст. викладач кафедри латинської мови та медичної термінології ХНМУ, канд. філол. н.; *Савіна В. В.* – викладач кафедри латинської мови та медичної термінології ХНМУ.

Редакційна колегія: канд. філол. наук О.В. Литовська, Колісник М.І.

Ars sudendi terminologiae medicinali: лінгвокультурологічний та лінгводидактичний аспекти вивчення латинської мови та медичної термінології : Матеріали VI Всеукр. студентськ. наук.-практ. онлайн-конф., м. Харків, 23 квітня 2025 р. / ред. кол.: Литовська О.В., Колісник М.І. Харків: ХНМУ, 2025. 102 с.

УДК 378.016:81.124'276.6:61(063)

розкладати шляхом хімічної реакції [2]. До цього значення можна віднести слова hydrolysis- розщеплення за допомогою води, lypolysis- розщеплення ліпідів на гліцерин та жирні кислоти, analysis- розкладання чогось складного на прості елементи, aminolysis- розщеплення хімічних зв'язків за допомогою амінів, amyloolysis- розщеплення крохмалю до водорозчинних декстринів і цукрів, catalysis- розщеплення під дією каталізатора. До третьої групи віднесемо слова у яких цей терміноелемент означає «позбавлення» : paralysis- позбавлення руху, adhesiolysis- хірургічне позбавлення від спайок, також до цієї групи можна додати слово haemodialysis- позбавлення крові від домішок, elastolysis- хвороба пов'язана з позбавленням шкіри еластичних волокон.

Отже проаналізувавши всі ці дані можна прийти до висновку, що значення терміноелемента «-lysis» не обмежується лише значенням його як “руйнування” або “розщеплення” а є більш глибоким та використовується у різного роду словах які є дуже різними за значенням.

Список використаних джерел:

1. Etymonline. URL: <https://www.etymonline.com>
2. Тлумачний словник. URL: <https://slovnyk.ua/index.php>

Hladush M. A.
Halycha M. S.

OBJECT OF WORSHIP OR SOME PECULIARITIES OF SKULL STRUCTURE

Kharkiv National Medical University

Scientific Supervisor: Ph.D., Associate Professor Sukhonosov Roman

«Invia est in medicina via sine lingua Latina»

Relevance: In recent decades, the approach to teaching anatomy has undergone significant changes. Students no longer spend time in dissection rooms searching for specific anatomical structures. Today, they require only the most essential foundational knowledge of anatomy, with a clear clinical focus. However, the material offered for study should be both interesting and useful, helping students to consciously assimilate and understand the medical terminology of Latin-Greek origin, which they will encounter and use in their professional practice.

The Aim of the Study: To examine the connection between the structure of certain human skull components and the vast body of myths, legends, religious beliefs, customs, and worldviews.

Materials and Methods: *Theoretical:* review and analysis of scientific-methodological, journalistic, and historical literature.

Results and Conclusions: The word “skull” evokes a wide range of associations. As the container of the brain, it is never perceived merely as a collection of bones joined together. First, the skull is what remains of a once-living person. Second, the skull is a symbol – a symbol of intellect, human thought, something mysterious; many ideas arise when looking at it. The first images of skulls appeared on Hellenistic funerary monuments. Therefore, it is not surprising that in ancient depictions, saints in prayer are often shown closely observing a skull. This anatomical specimen serves as a reminder of the transience of life.

Burials dating back to the Mesolithic era have been discovered containing the skulls of people who died violent deaths. These skeletal remains are oriented with their facial parts facing west. Most likely, this was a manifestation of some kind of cult. It is known for certain that a similar cult existed in Jericho as early as the 8th millennium BC. In the 16th century, the troops of conquistador Hernán Cortés saw more than 136,000 skulls in one of the Aztec temples. To the Spanish invaders, they were merely exhibits, but to the indigenous peoples of that era, the skulls of their ancestors served as talismans for protection against danger. In ancient Mexico, skulls were used to pave squares and decorate walls. Tamerlane (Timur) used about 70,000 skulls to build a pyramid.

In Sweden, when drinking to someone’s health, they say “skol,” meaning “cup”, a direct reference to its use as a drinking vessel. A similar custom existed in Australia. According to legend, the Pechenegs made a cup from the skull of the slain Sviatoslav Igorevich. The Laurentian Chronicle records: “...и взяша главу его, и во лбе его съделаша чашю, оковавши лоб его, и пъяху из него”. The skull was sometimes figuratively referred to as the “acropolis of the human soul.” It is possible that the name Golgotha, perceived as a synonym for torment and suffering, comes from the Aramaic word “gulguta,” meaning skull. The place of execution is located in Jerusalem, beyond the old wall near the Ephraim Gate, where skulls of executed criminals were found. This place is often also referred to as Cranial, and cranium is the Latin word for skull.

Thus, in Latin, the skull is cranium; even earlier, it was sometimes called calva. Modern morphologists use a derivative of the latter – calvaria – explaining to their students that this is the “roof” of the skull. The roof is opposite to the “base.” The roof is smooth, but calvus literally means “bald,” “hairless,” indicating smoothness. The roof is almost spherical, which allows it to be equated with the crown of the human body – the skull – representing the heavens.

However, the base of the skull – the “basis” – is always anatomically complex. Ancient anatomists compared it to a boat, with the keel being the sphenoid bone, and the frontal and occipital bones as its front and rear parts. It is not about external similarity, but the fact that a boat is a means of transporting the deceased, a vehicle of movement. It is limited at the back by the occipital bone. We can only recall its ancient name – “bone of memory” – when we scratch

this spot, forgetting something. From the middle to the occiput, the fourth ventricle and medulla oblongata lie. In ancient times, these were considered the centers of memory and ability. (One might suggest that by scratching, we stimulate them).

Injuries to the temporal region were always considered very dangerous. The muscles here are not very massive, and the brain is quite close. Hippocrates already pointed this out, urging doctors to pay attention to this part of the skull during seizures, fevers, and drowsiness. However, more often the second: time inevitably affects the temples, covering them with silver. This is fixed in the Latin name for the temporal bone – *os temporale*. The so-called mastoid process on it (resembling the nipple of a cow's udder) is a frequent site for pus accumulation in ear diseases.

The skull of a newborn differs not only in having a smaller facial portion than an adult but also in the presence of fontanelles. These are remnants of membranous tissue surrounded by bone. It is thanks to the fontanelles that some shifting of the roofing bones during birth is possible. In the Middle Ages, doctors would apply hot iron to the area of the former frontal fontanelle during brain and eye diseases. After a scar formed, they would not stop, and for a long time, they would cause inflammation with irritating substances, thus allowing harmful substances to exit. Hence, the origin of the term “fontanelle.”

The skull bones are connected by sutures. The appearance of these sutures differs from that of fused bones. Sometimes these sutures might be completely absent. When Aristotle saw this, he reportedly exclaimed, “*favma*” (“very beautiful”).

As a symbol of contempt for death and a reminder of sins in which humanity is already mired or may soon be, the skull, shin bones, and entire skeletons were used not only by poets and artists but also by Freemasons in a somewhat theatrical initiation ceremony into their order. One of the “virtues” invented by the Freemasons was the love of death. Alcohol was burned inside the skull, illuminating the eerie ritual, while a message was inscribed above the skeleton: “You will be like this.” The theme of the unconventional use of this anatomical container can, of course, be further explored. Such are some variations of the inexhaustible theme of the “skull.”

ЗМІСТ

ПРОГРАМА КОНФЕРЕНЦІЇ	2
БЕГУНОВА М.С.,_ФРОЛОВА А.О._ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ НАЗВ АЛКАЛОЇДІВ	10
БОНДАРУК Д. В._АНАЛІЗ ТЕРМІНІВ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В ЕНДОКРИНОЛОГІЇ.....	11
ВАВРЕНЮК В. І._ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ	13
ВЛАСЮК А. І._РІЗНИЦЯ ЗНАЧЕНЬ ТЕРМІНОЕЛЕМЕНТА «-LYSIS»	15
HLADUSH M. A.,_HALYCHA M. S._OBJECT OF WORSHIP OR SOME PECULIARITIES OF SKULL STRUCTURE.....	16
ГОЛИШЕВА К. Г._СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА АД'ЕКТИВІВ ЛАТИНСЬКИХ АНАТОМІЧНИХ_ТЕРМІНІВ ІЗ ГРЕЦЬКИМ КОМПОНЕНТОМ_(НА МАТЕРІАЛІ СКЛАДНИХ ПРИКМЕТНИКІВ, ЩО КОНКРЕТИЗУЮТЬ АНАТОМІЧНІ СТРУКТУРИ_ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВОЇ І ШИЙНОЇ ДІЛЯНОК)	19
ГОРОБЕЦЬ В. І._ЛАТИНСЬКИЙ КОМПОНЕНТ У ГЕРБАХ І ГАСЛАХ_УКРАЇНСЬКИХ ЗВО	21
ГОРУЛЬКО Я. О._АНАЛІЗ МЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ ІЗ ТЕРМІНОЕЛЕМЕНТОМ_-ТОМІА	23
ГОСТЄВА Д. В._ЕТИМОЛОГІЯ ГІМНАСТИЧНИХ ТЕРМІНІВ	25
ДУГАР Д. О._ЕТИМОЛОГІЯ МЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ,_ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ У ГЕНЕТИЦІ	28
ЄГОРОВА А. Д._ЗУБ ЯК ЧАСТИНА ТІЛА ТА СИМВОЛ: АНАЛІЗ ЛАТИНСЬКИХ ТЕРМІНІВ ТА ЇХ ІНТЕРПРЕТАЦІЯ.....	30
ЖИДЕНКО Б.В.,_ГОЦ К.А._ЗООМОРФНІ ТА АНТРОПОМОРФНІ МЕТАФОРИ В НАЗВАХ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН	32
ІОНАШКУ Е. Р._РУМУНСЬКА МОВА ЯК НАЩАДОК ЛАТИНИ: ЕВОЛЮЦІЯ, ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЛЕКСИКИ.....	34
КОРНЄВ І. В._МЕДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ В КАРДІОЛОГІЇ.....	36
КРАСНІКОВА А. М._ЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ ЗЛОЯКІСНИХ ТА ДОБРОЯКІСНИХ НОВОУТВОРЕНЬ: М'ЯЗОВА ТА КІСТКОВА ТКАНИНИ	38
КУЛІКОВ Д. Р._ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРЕФІКСІВ А- (AN-) ТА DE- (DES)	41

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

*Матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної
онлайн-конференції*

*«Ars studendi terminologiae medicinali: лінгвокультурологічний та
лінгводидактичний аспекти вивчення латинської мови та медичної
термінології»*

Збірник матеріалів VI Всеукраїнської студентської науково-практичної
онлайн-конференції
23 квітня 2025 р.

Друкується в авторській редакції

Редакційна колегія:
Литовська О. В.
Колісник М. І.

Комп'ютерна верстка: Колісник М. І.

Підписано до друку . Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Умов. друк. арк.

ХНМУ, 61022, м. Харків, пр. Науки, 4
Редакційно-видавничий відділ ХНМУ